

Atkritumu šķirošana un bioloģiskie atkritumi

Rīgas iedzīvotāju aptauja

2025. gada novembris

PĒTĪJUMA VEICĒJS:

Mērķa grupa:	Rīgā deklarētie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 75 gadiem
Aptaujas metode:	tiešās intervijas respondentu dzīvesvietās
Izlases metode:	stratificētā nejaušā izlase
Stratifikācijas pazīmes:	administratīvi teritoriālā
Plānotais izlases apjoms:	800 respondenti
Sasniegtais izlases apjoms:	811 respondenti
Ģeogrāfiskais pārklājums:	88 izlases punkti
Aptaujas laiks:	24.10.2025.-20.11.2025.
Datu svēršana:	lai nodrošinātu lielāku datu reprezentativitāti, dati tika pakļauti svēršanas procedūrai pēc šādām pazīmēm: administratīvais rajons, tautība, vecums un dzimums

VISI RESPONDENTI			
		Skaits	Kol %
KOPĀ		811	100,0
Dzimums	Vīrietis	335	44,8
	Sieviete	476	55,2
Vecums	18–24 gadi	63	9,5
	25–34 gadi	122	15,4
	35–44 gadi	168	21,9
	45–54 gadi	132	18,1
	55–64 gadi	150	17,5
	65–75 gadi	176	17,6
Tautība	Latvietis/latviete	548	67,5
	Krievs/krieviete	244	30,2
	Cita	19	2,3
Izglītība	Pamatizglītība	71	8,7
	Vidējā, vidējā profesionālā	448	55,6
	Augstākā	292	35,7
Mēneša vidējie ienākumi uz cilvēku ģimenē (kvintiles)	Zemi (līdz 589 EUR)	126	15,1
	Vidēji zemi (590–700 EUR)	127	15,0
	Vidēji (701–875 EUR)	121	15,0
	Vidēji augsti (876–1099 EUR)	107	13,5
	Augsti (1100 EUR un vairāk)	132	16,6
	Grūti pateikt	198	24,9

VISI RESPONDENTI			
		Skaits	Kol %
KOPĀ		811	100,0
Nodarbinātības sektors	Publiskais sektors	157	19,6
	Privātais sektors	412	53,5
	Nestrādā	242	26,9
Pamatnodarbošanās	Augstākā vai vidējā līmeņa vadītājs/-a	85	10,5
	Speciālists/-e, ierēdnis/-e, nestrādā fizisku darbu	313	38,6
	Strādnieks/-ce, strādā fizisku darbu	171	21,1
	Pensionārs/-e	154	19,0
	Skolnieks/-ce, students/-e	23	2,8
	Mājsaimniece/-ks, bērna kopšanas atvaļinājums	25	3,1
	Bezdarbnieks/-ce	28	3,5
	Pastāvīgi darba nespējīgs/ invalīds	12	1,5
Administratīvais rajons	Centra rajons	57	7,0
	Vidzemes priekšpilsēta	149	18,5
	Kurzemes rajons	124	15,4
	Zemgales priekšpilsēta	151	19,1
	Latgales priekšpilsēta	250	30,2
	Ziemeļu rajons	80	9,7

Bāze: visi respondenti
Šeit un turpmāk atskaitē —
procenti svērti, skaits nesvērts

getliņi^{eko}

GALVENIE SECINĀJUMI

Galvenie secinājumi (1)

1. Atkritumu šķirošana

- **Dati liecina, ka vairākums (84%) Rīgas iedzīvotāju šķiro mājāsaimniecības atkritumus.** To nedara tikai 14%. Biežāk mājāsaimniecības atkritumus šķiro sievietes, ģimenē latviski runājošie respondenti, respondenti ar augstāku izglītību līmeni, publiskajā sektorā nodarbinātie, ar augstiem ienākumiem uz vienu ģimenes locekli mājāsaimniecībā, kā arī Latgales rajonā dzīvojošie respondenti. Salīdzinot ar 2023. gada datiem, ir būtiski pieaudzis respondentu īpatsvars, kuri šķiro mājāsaimniecības atkritumus (2023. gadā to darīja 71% respondentu).
- **Kopumā atkritumu šķirošanas motivāciju prioritātes Rīgas iedzīvotāju vidū nav mainījušās. Vairāk nekā puse aptaujāto norāda, ka šķiro atkritumus, jo:**
 - ✓ **tāda ir noteiktā kārtība / arī citi tā dara (55%)** (biežāk ir norādījuši Kurzemes priekšpilsētas respondenti);
 - ✓ **tā ir pilsoniski pareiza rīcība, pienākums (53,3%)** (biežāk ir minēts Rīgas iedzīvotāju vidū ar augstāku izglītības līmeni un augstiem ienākumiem uz vienu ģimenes locekli mājāsaimniecībā, publiskajā sektorā strādājošo vidū, kā arī Vidzemes priekšpilsētas un Ziemeļu rajona respondentu vidū);
 - ✓ **tādējādi taupītu dabas resursus (53,0%)** (biežāk ir minēts sieviešu vidū, respondentu vidū ar augstāku izglītību līmeni un ar augstākiem ienākumiem uz vienu ģimenes locekli mājāsaimniecībā, kā arī Kurzemes priekšpilsētas iedzīvotāju vidū).

Trešdaļa respondentu (34%) atkritumus šķiro lai ietaupītu naudu (biežāk ir minēts senioru vidū, aptaujāto vidū ar pamatzglītību, kā arī Kurzemes priekšpilsētas iedzīvotāju vidū), bet 17% to dara, lai tādējādi taupītu vietu atkritumu poligonos (biežāk ir atzīmējuši respondenti no Kurzemes un Zemgales priekšpilsētām). Kādu citu iemeslu dēļ atkritumus šķiro 7% respondentu. Salīdzinot ar 2023. gada datiem, ir būtiski pieaudzis respondentu īpatsvars, kuri atkritumus šķiro, jo tāda ir noteiktā kārtība / arī citi tā dara, kā arī, jo tā ir pilsoniski pareiza rīcība, pienākums un, lai taupītu dabas resursus.

Savukārt, ir samazinājies to respondentu īpatsvars, kuri atkritumus šķiro, lai taupītu vietu atkritumu poligonos.
- **Kopumā rīdziniekiem ir labas zināšanas par atkritumu pārstrādi un reģenerāciju.** 91% aptaujāto rīdzinieku zina, ka pārtikas atkritumus var izmantot komposta ražošanai. 79% zina, ka sadzīves atkritumus izmanto enerģijas ražošanai un 71% zina, ka pārtikas atkritumus var izmantot biogāzes ražošanai. Tomēr vairāk nekā ½ respondentu (54%) nezina, ka bioloģiskos atkritumus izved par zemāku tarifu nekā sadzīves atkritumus. Kopumā par atkritumu pārstrādi un reģenerāciju labāk informēti ir respondenti ar augstāku ienākumu un izglītības līmeni, ģimenē latviski runājošie respondenti, kā arī tie, kuri paši šķiro mājāsaimniecības atkritumus. **Salīdzinot ar 2023. gada datiem, var secināt, ka zināšanu līmenis par atkritumu pārstrādi un reģenerāciju ir ievērojami pieaudzis.**
- **Lielākā daļa respondentu (65%) kopumā zina vai nojauš, uz kuru poligону tiek vesti nešķīrotie sadzīves atkritumi** (nojauš, taču nav par to pilnīgi droši — 40%, ļoti labi zina — 25%). 35% aptaujāto rīdzinieku to nezina. Respondenti ar vidēji zemiem un vidēji augstiem ienākumiem uz vienu ģimenes locekli mājāsaimniecībā, kā arī respondenti no Latgales, Vidzemes un Ziemeļu priekšpilsētām biežāk norādījuši, ka kopumā zina, uz kuru poligону tiek vesti nešķīrotie sadzīves atkritumi. **Salīdzinot ar 2023. gada datiem, ir būtiski palielinājies respondentu īpatsvars to respondentu vidū, kas ļoti labi zina par to, uz kuru poligону tiek vesti nešķīrotie atkritumi.**
- **Lielākā daļa Rīgas iedzīvotāju (76%) kopumā zina vai nojauš, kas un kā tālāk notiek ar Rīgas un tās apkaimes nešķīrotajiem sadzīves atkritumiem pēc tam, kad tie tiek nogādāti atkritumu poligonā** (šo to zina vai nojauš — 33%, kopumā zina, bet ne sīkumos — 36%, ļoti labi zina — 7%). Neko par to nezina 24% aptaujāto rīdzinieku. Respondenti no Latgales priekšpilsētas un tie, kuri šķiro mājāsaimniecības atkritumus, kopumā zina, bet ne sīkumos, kas notiek ar atkritumiem pēc nogādes poligonā. **Salīdzinot ar 2023. gada datiem, iedzīvotāju informētība ir būtiski pieaugusi: kopējais zināšanu līmenis par to, kas notiek ar atkritumiem pēc to nogādes poligonā, ir palielinājies par +8 procentpunktiem.**

Galvenie secinājumi (2)

- **Gandrīz pusei respondentu (45%) Getliņi primāri asociējas ar atkritumu poligonu. Vairāk nekā trešdaļai (35%) Getliņi saistās ar atkritumu pārstrādes centru, bet 17% — ar izgāztuvi.** Salīdzinājumā ar 2023. gadu ir būtiski pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri Getliņus uztver kā atkritumu poligonu vai kā atkritumu pārstrādes centru.
- **Salīdzinot ar 2023. gada datiem, ir uzlabojies Getliņi EKO tēls rīdzinieku vidū, jo ir ievērojami pieaudzis respondentu īpatsvars, kuri “pilnībā piekrīt” visos apgalvojumos.** Lielākā daļa respondentu **kopumā piekrīt**, ka:
 - **Getliņi EKO rūpējas par apkārtējās vides aizsardzību (83%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtiski pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri šim apgalvojumam “pilnībā piekrīt” - pieaugums +21 procentpunkti);
 - **Getliņi EKO atkritumus noglabā apkārtējai videi drošā veidā (77%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtiski pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri šim apgalvojumam “pilnībā piekrīt” - pieaugums +8 procentpunkti);
 - **Getliņi EKO sniedz būtisku ieguldījumu aprītes ekonomikā (77%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtiski pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri šim apgalvojumam “pilnībā piekrīt” - pieaugums +19 procentpunkti);
 - **Getliņi EKO ir viens no modernākajiem zaļās enerģijas ražotājiem Latvijā (75%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtiski pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri šim apgalvojumam “pilnībā piekrīt” - pieaugums +21 procentpunkti);
 - **Getliņi EKO mazīna ietekmi uz klimata pārmaiņām (68%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtiski pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri šim apgalvojumam “pilnībā piekrīt” - pieaugums +16 procentpunkti);
- **Nedaudz mazākā mērā respondenti kopumā piekrīt, ka Getliņi EKO ir uzņēmums ar godīgu, ētisku un atklātu pārvaldību (60%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtiski pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri šim apgalvojumam “pilnībā piekrīt” - pieaugums +12 procentpunkti) un **ka Getliņi EKO ir atbildīgs darba devējs (56%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtiski pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri šim apgalvojumam “pilnībā piekrīt” - pieaugums +10 procentpunkti).

Rīgas iedzīvotāju informētība par Getliņi EKO darbību ir būtiski pieaugusi, īpaši par izglītojošo darbu un bezmaksas ekskursiju pieejamību, ka arī par to, ka Getliņi EKO poligons ir viens no lielākajiem zaļās enerģijas ražotājiem Latvijā, kur pieaugums sasniedz +22-26 procentpunktus.

- ✓ **Lielākā daļa Rīgas iedzīvotāju zina, ka Getliņi EKO ir dārzeņu audzētājs (83%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtisks pieaugums +17 procentpunkti) un, **ka Getliņi EKO pārstrādā BIO atkritumus (68%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtisks pieaugums +18 procentpunkti).
- ✓ **Vairāk nekā puse respondentu zina, ka Getliņu siltumnīcas darbina no atkritumu poligonā iegūtās gāzes saražotā siltuma un elektrības (59%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtisks pieaugums +16 procentpunkti) un, **ka Getliņi EKO poligons ir viens no lielākajiem zaļās enerģijas ražotājiem Latvijā (53%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtisks pieaugums +22 procentpunkti).
- ✓ **Gandrīz puse Rīgas iedzīvotāju zina, ka Getliņi EKO ir pašvaldību uzņēmums (45%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtisks pieaugums +18 procentpunkti) un **izglīto sabiedrību par vides aizsardzības jautājumiem (43%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtisks pieaugums +25 procentpunkti).
- ✓ **Vairāk kā trešdaļa respondentu, jeb 43% zina, ka Getliņi EKO piedāvā bezmaksas ekskursijas ikvienam Latvijas iedzīvotājam** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtisks pieaugums +26 procentpunkti).
- ✓ **Gandrīz trešdaļa aptaujāto, jeb 26% ka Getliņi EKO ražo elektrību, kura tiek padota kopējā Latvijas elektrības tīklā** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtisks pieaugums +6 procentpunkti).

- **Nedaudz vairāk nekā puse respondentu (54%) nav dzirdējuši, ka, nesamazinoties Getliņos nogādāto atkritumu apjomam, atkritumu poligons tuvāko 5–7 gadu laikā var tikt pilnībā aizpildīts.** Par to ir dzirdējuši 43% respondentu. Par iespējamu Getliņu atkritumu poligona pilnīgu aizpildīšanu biežāk ir dzirdējuši respondenti ar augstāku izglītības un ienākumu līmeni uz vienu ģimenes locekli mājāsaimniecībā, kā arī respondenti no Kurzemes un Vidzemes priekšpilsētām. Tomēr, **salīdzinot ar 2023. gada datiem, ir būtiski pieaudzis respondentu īpatsvars (+6 procentpunkti), kuri ir dzirdējuši, ka Getliņu atkritumu poligons tuvāko 5–7 gadu laikā var tikt pilnībā aizpildīts.**

Galvenie secinājumi (3)

2. Bioloģiskie atkritumi

- **Gandrīz visi Rīgas iedzīvotāji (95%) kopumā zina vai nojauš, kāda veida atkritumus drīkst izmest bioloģisko atkritumu konteineros** (šo to zina vai nojauš — 17%, kopumā zina, bet ne sīkumos — 45%, ļoti labi zina — 33%). Tikai 4% respondentu neko par to nezina. Kopumā labāk informēti par to, kāda veida atkritumus drīkst izmest bioloģisko atkritumu konteineros, ir strādājošo respondentu vidū, Vidzemes un Kurzemes iedzīvotāju vidū, kā arī to respondentu vidū, kuri šķiro mājsaimniecības un bioloģiskos atkritumus. **Salīdzinot ar 2023. gada datiem, ir ievērojami uzlabojies rīdzinieku zināšanu līmenis par bioloģiskajiem atkritumiem (no 82% līdz 95%).** Lielākais pieaugums vērojams to aptaujāto vidū, kuri "ļoti labi zina" – pieaugums +13 procentpunkti.
- **Dati liecina, ka vairāk kā puse Rīgas iedzīvotāju (53%) šķiro bioloģiskos atkritumus** (49% - izmet īpašajā atkritumu apsaimniekotāja nodrošinātajā konteinerā, 4% — izmet pie mājas esošajā komposta kaudzē). Bioloģisko atkritumu šķirošana biežāk raksturīga sievietēm, respondentiem ar augstāku izglītības līmeni, publiskajā sektorā strādājošajiem, Kurzemes priekšpilsētas iedzīvotājiem, kā arī tiem, kuri kopumā šķiro atkritumus mājsaimniecībā. **Salīdzinot ar 2023. gadu, bioloģisko atkritumu šķirošanas izplatība ir būtiski pieaugusi (no 24% līdz 53%).** Lielākais pieaugums vērojams to iedzīvotāju vidū, kuri izmanto īpašo konteineru (+29 procentpunkti).
- **Salīdzinot ar 2023. gadu, situācija attiecībā uz bioloģisko atkritumu šķirošanas konteineru nodrošināšanu daudzdzīvokļu mājās ir būtiski mainījusies. Šogad 78% šo mājokļu iedzīvotāju norāda, ka apsaimniekotājs ir nodrošinājis bioloģisko atkritumu konteinerus, un no tiem 50% tos izmanto, savukārt 28% tos neizmanto.**
- **Gadījumā, ja pie mājas būtu pieejams bioloģisko atkritumu konteiners, vairāk kā puse, jeb 69% daudzdzīvokļu māju iedzīvotāju, kuriem apsaimniekotājs nav nodrošinājis konteinerus bioloģisko atkritumu šķirošanai, un privātmāju iedzīvotāji sāktu šķirot un tur izmest mājsaimniecības bioloģiskos atkritumus** ("drīzāk jā" - 43%, "noteikti jā" - 26%). Bioloģiskos atkritumus nesāktu šķirot 22% respondentu ("drīzāk nē" - 18%, "noteikti nē" - 4%). Šķirot biežāk būtu gatavi respondenti ar augstāko izglītību un publiskajā sektorā nodarbinātie. Salīdzinot ar 2023. gadu, to iedzīvotāju interese, kuriem bioloģisko atkritumu konteineri šobrīd nav pieejami, kopumā nav mainījusies.
- Galvenie bioloģisko atkritumu nešķirošanas iemesli:
 - ✓ **netiek radīts tik daudz bioloģisko atkritumu, lai tos būtu jēga sākt šķirot (50%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtisks pieaugums +16 procentpunkti);
 - ✓ **uzskata, ka tas ir kēpīgi, un ir slinkums to darīt (44%)** (salīdzinot ar 2023. gadu, būtisks pieaugums +26 procentpunkti);
 - ✓ **tie varētu sākt mājoklī smirdēt (38%).**

Gandrīz trešdaļa uzskata, ka mājoklī nav vietas vēl vienam atsevišķam atkritumu spainim vai maisam (32%, salīdzinot ar 2023. gadu, būtisks samazinājums -7,4 procentpunkti) un neredz tam praktisku jēgu, vajadzību to darīt (27%, salīdzinot ar 2023. gadu, būtisks pieaugums +7 procentpunkti). Tikai 8% respondentu nezina, ko un kā pareizi šķirot.
- **Vairāk nekā puse respondentu (65%) piekrīt, ka zemāks atkritumu izvešanas tarifs motivē vai motivētu šķirot bioloģiskos atkritumus** ("drīzāk jā" – 31%, "noteikti jā" – 34%). Pretējās domās ir 28% iedzīvotāju ("drīzāk nē" – 19%, "noteikti nē" – 9%). Novērojams, ka respondenti ar augstāku izglītības līmeni, Kurzemes priekšpilsētas iedzīvotāji un tie, kas jau šobrīd veic atkritumu šķirošanu mājsaimniecībā, biežāk kopumā piekrīt, ka zemāks atkritumu izvešanas tarifs motivē vai motivētu šķirot BIO atkritumus. Salīdzinot ar 2023. gadu, ir pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kurus zemāks tarifs nemotivētu šķirot bioloģiskos atkritumus (no 18% līdz 28%).